

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. — Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. — Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kaj hočeje komunisti?

Kar nenadoma je završalo po celi Sloveniji: Nov prerok je vstal, komunizem, ki bo odrešil slovensko ljudstvo vsega hudega, draginje, lakote, davka, vojske in vsega hudega do konec. Treba je le enkrat krepko zamahniti in ves sedanji red se bo zrušil, na njegovih razvalinah pa bo vstala nova srečna država komunizma.

In izmed sto takih, ki so verovali in še verujejo v odrešilno moč komunističnih obljub, je devetdeset takih, ki prav nič ne vedo, kaj je pravzaprav komunizem, kaj hoče in kakšni so njegovi uspehi, kjer je prišel do veljave. Pa tudi nič ne vprašajo, jih tudi ne zanima, glavno je, da je komunizem nekaj takega, kar sedaj ni in to zadostuje.

Med komuniste pa so se pomešali tudi vsi taki ljudje, ki jim delo že od nekdaj smrdi, katerim je vsaka postava in vsak red v napatje in ki bi v slučaju splošnega nerada samo profitirali, ker izgubiti ničesar nimajo. Ti ljudje obrajtajo komunizem prav po svoje: planili bomo po bogatih in vseh onih, ki kaj imajo, pa si bomo razdelili in se dobro imeli. Kako se bo potem naprej razvijalo gospodarstvo, to nas ne briga. Kakor so pokazali dogodki zadnjih dni v Ljubljani in na deželi, je takih komunistov prav zelo veliko in kar je zraven najhujše: glavno besedo imajo in veliki zvonce nosijo povsod zato, ker so najbolj nasilni in surovi. In s surovimi ljudmi se nihče rad ne krega.

Kratko: kakor veter je potegnil komunizem preko Slovenije in za hip s svojimi sijajnimi obljubami in s svojimi grožnjami ter nasilstvom omamili in ostrašili marsikoga, ki bi se z vsemi štiri mi branil komunističnih načrtov, če bi jih poznal. Da, celo nekateri kmetje so mislili, da je komunizem živa dobrota za vse uboge zemljane; zato so tako mislili, ker jih še nikdo ni poučil, da je komunizem kmetškemu stanu še prav poseben in izrečen sovražnik.

Kako je nastal komunizem in kaj hoče?

Komunizem je nezakonski otrok kapitalizma. Kapitalizem nastane tam, kjer morajo oni ljudje, ki si s svojimi rokami služijo vsakdanjega kruha, pod ceno pro-

dajati svoje delo in izdelke svojih rok, to pa, kar potrebujejo, morajo drago plačevati. Milijoni in milijoni denarja pa, katerega so na ta način oropani delavni ljudje, se stekajo v rokah nekaterih velikih podjetnikov, ki znajo delavčevo delo pod ceno kupovati in svoje izdelke drago prodajati. Na ta način ogromna večina ljudi obuboža in v uboštvo strada, med tem, ko sedi desetorica ljudi na milijonih in milijardah. To je kapitalizem, ki živi in se redi od krvi in potu, od stradanja in umiranja vseh onih, ki si morajo z delom služiti vsakdanjega kruha.

V sedanjem času kapitalizem v obleki verižništva in vojnega dobičkarstva še prav posebno dviga svojo glavo, pa ne samo pri nas, temveč tudi povsod drugod. Naši kmetje tudi prav dobro čutijo nogo tega kapitalističnega lintverna, ki jih tišči k tlom in jih hoče zadušiti.

Da so take razmere nezdrave in krivične, je jasno vsakomur, ki ni kapitalist. Da je treba to korenito ozdraviti, ni nič manj jasno. Toda kako?

Dve rešitvi se ponujata. Ena je krščanski socializem, druga je socialna demokracija, oziroma komunizem.

Krščanski socializem pravi: Po primernih družabnih prenosovah in državnih postavah naj se doseže, da se milijonski dobički pri velikih podjetjih ne bodo zbirali samo v rokah enega samega človeka ali kapitalistične družbe, ki ne dela, temveč naj pride v dobro tudi predvsem onim, ki delajo pri podjetju in vsemu drugemu ljudstvu. Delavstvo naj ima besedo pri upravi podjetja. Zlasti pa je treba poskrbeti, da bo delavec tako plačan, da primerno preživi sebe in svojo družino, da ima zdravo stanovanje in kaj prigranka za izredne slučaje ter starost. Zasebna last pa mora ostati, ker je ta najmočnejši nagon za delo.

Druga rešitev je komunizem. Komunisti pravijo: kapitalizem je treba za vedno uničiti s tem, da se odpravi vsa zasebna last. Nihče več ne more in ne sme več reči: to je moje in to je tvoje, temveč: to je naše, nas vseh. Podjetnik ni več lastnik podjetja, kmet ne več lastnik svoje zemlje: temveč vsi smo delavci pri skupnih podjetjih, na skupnem polju. In kar izdelamo in pridelamo, ni moje ali tvoje, temveč je last cele družbe. Zato mora

kmet po komunističnih naukih oddati vso pridelke oblasti, od katerih mu jih potem ta toliko nakaže, da se more preživeti. Na svetu ni nobenih stanov več, temveč sami delavci in ti sami imajo vso oblast. In ko ne bo kapitalizma, bo vse tako po ceni, da bodo delavci delali samo še dve uri na dan. Tako učil komunist Bebel. Vera v posmrtno življenje je neumnost, zato naj se odpravi. Komunizem hoče nebesa na zemlji, krščanska nebesa prepušča vrabcem.

Ker pa so komunisti v dno srca prepričani, da ni mogoče mirnim potom (z državnimi postavami) ustvariti tak komunističen red, zato je treba priti z nasiljem in revolucijo do svojega cilja. Vse tiste, ki niso komunističnega mnenja in bi mogli samo biti v napatje, je treba pobesiti in postreliti, vsi drugi pa morajo ubogati, če ne zlepa, pa zgrda. Tako so delali na Ruskem, tako na Ogrskem, tako so hoteli tudi slovenski komunisti, ko so začeli s krvavim nasiljem na dan sv. Jurija v Ljubljani.

Toda kakšen je uspeh tam, kjer je komunistična misel izpeljana. Reči moramo: komunisti so kapitalistično lesniko, namesto da bi jo cepili, kar požagali in tako nimajo ne jabolk ne lesnik.

Sicer naj pa govore dejstva. Na Ruskem je upeljan komunizem že dve leti. Kakšen je uspeh? Listi so prinesli pred nekaj tedni to-le vest:

Ruski gospodarski posvet. »Lokal-anzeiger« poroča 9. t. m. iz Kodanja o nedavnem ruskem gospodarskem posvetu, ki se ga je udeležilo 250 zastopnikov kmetov, zadrug in industrijskih društev, kakor tudi člani sovjetske (komunistične) vlade. Predsednik gospodarske zveze Rikov je izjavil, da je spor med mesti in deželo silen in da se kmetje po vrsti branijo, dajati mestom živila. Podružbenje trgovine je privedla do orjaških spekulacij. **Poskus, da bi gospodarstvo postavili na komunistične temelje, je končal z največjim neuspehom.** Število tovarn se je zmanjšalo za 70 odstotkov, tovarne pa, ki še delajo, delajo s tako velikimi izgubami, da sploh ne morejo izplačevati mezd. Ljudski komisar za trgovino in industrijo Krasin je izjavil, da je življenje dokazalo, da je silneje ko vsi komunistični nauki in nobena vlada ne more po sedanjem načinu zopet dvigniti gospodarskega življe-

nja. Ljening je izjavil, da se mora v gospodarstvu postopati tako kot v armadi. Vodstvo mera ležati v rokah posameznikov. Treba je energično delati na to, da se omeji defovanje delavskih svetov v obratih. Osemurni delavnik naj se zamenja z 10 do 12 urnim delom. Dolžnost do dela mora izpolnjevati vse prebivalstvo, one pa, ki nočejo delati, je treba kaznovati kot izdajalce.

Odkod tak neuspeh? Predvsem zato, ker so odpravili zasebno last. Če jaz vem, da se ne trudim zase in ne za svojo družino, da bom moral ves uspeh svojega truda oddati drugim, ki morda lenobo pačeje, čemu bi se potem trudil; saj me mora država itak preživljati. To se je na Ruskem jasno pokazalo: noben človek ni več hotel delati in odtod tako nazadovanje v gospodarstvu, odtod odlok največjega komunista Lenjina, da je treba ljudi z oboroženo silo prisiliti na delo in uvesti 10- do 12-urni delavnik.

Kaj bi pa bilo pri nas, ko bi se ujavili komunistični nauki? No, pri nas bi bile prve posledice to, da bi Italijani, ki čakajo kot gladen volk na rejeno ovco, zasedli Slovenijo do Celja, Nemci pa tudi do Celja, Mažari pa Prekmurje. Tako bi bila Slovenija na tri kose raztrgana in bi jo izžemali do zadnje srage. To je sedaj dokazano, da so bili Italijani, Nemci in Mažari že pripravljani in kakor vse kaže, tudi z jugoslovanskimi komunisti dogovorjeni.

Druga stvar bi bila, da bi se draginja nezmožno dvignila. V državi bi nastal veliki nered, vse delo bi zastalo, denar bi izgubil še to vrednost, ki jo ima in prišli bi z dežja pod kap.

Naša dolžnost pa je, če hočemo rešiti ne samo svoje domovine, temveč tudi sebe in svoje domačije, da postavimo močan jez proti razdiralnemu delu komunistov ter podpiramo in okrepimo svoje krščanske organizacije. Vsi v »Kmetijske zveze, vsi naročajte naše časopise! Vsak je dolžan delati za javnost, ker s tem največ stori za sebe in svojo domačijo.

Pri nas na kmetih šarjajo socialisti z neko kmetijsko delavsko zvezo (njeno glasilo je veri skrajno sovražen »Ljudski glas«), ki se razločuje od komunistov samo v toliko, da hočejo socialisti mirnim putem priti do komunistične države, komunisti pa z revolucijo. V obeh slučajih bo kmet enako tepen.

Slike iz komunističnih načrtov.

Slovenski komunizem je prav svoje sorte, recimo: bolj rokovnjaške. Vsaj tako ga pojmujejo vsi oni, ki se komunističnih naukov niso s tako ljubeznivo zato oklemlili, da bi potem pridneje delali, ko bo vse skupno, temveč zato, da bi si lahko ob času revolucije med seboj razdelili razne zemeljske dobrine, katere bi drugim vzeli.

Tako poroča »Jugoslavija« iz Maribora: Ko so vničarji nekega posestnika v tukajšnji okolici zaslutili novo »svobodo«, ki se po njihovem mnenju bliža s komunističnim pokretom in zmago komunizma,

so takoj zasanjali zlate gradove tudi svoji bodočnosti. V navzočnosti svojega gospodarja so ogledovali in precenjevali živino v hlevu ter si izbirali, kdo dobi to ali ono. Tudi na gospodarjevo obleko so kazali in mu obetali, da jo bodo kmalu nosili oni. »O, le počakajte še malo, dozdaj smo jedli mi juho, vi pa meso, potem bo pa narobe!«

V istem dopisu se poroča nadalje: Te dni je ob neki priliki rekel Kopač, komunistični agitator, zbrani gruči stavkujočih mladih ljudi, ki so ga vprašali, kaj naj store in ali naj se povrnejo na delo: »Le še pet minut potrpljenja, pa bo zmaga naša. Jaz ne potrebujem več, ker že imam svoje, na vas vsakega pa bo že prišlo po kake štiri milijončke!« Priče za to na razpolago.

Na Viču je neki komunist rekel našem pristavcu, ko sta se srečala ravno pri cerkvi: »Čez 14 dni bomo pa že mi tu notri govorili,« in pokazal z roko na cerkev.

Najvišji pojem o komunistični državi je komunistom to, da je treba najprej odpraviti vero in duhovnike. Zato so se komunisti, posebno pa komunistovke na usodopolno soboto vrgle posebno na duhovnike. Nihče teh ni bil varen pred pobesnelimi ženskami. Ko je šel neki pater iz šole po Prešernovi ulici mirno domov, so ga komunistovke ne samo prostaško zmerjale, temveč tudi opljuvale. Če se je kdo izrazil, da je to nedostojno, so se spravele komunistovke nanj z najprijaznejšimi priilinki in kdor se ni pravočasno umaknil, je bil v nevarnosti, da bo tepen.

Proti frančiškanskemu samostanu so žugali komunisti s pestmi in komunistovke, ki so se povsod izkazale kot veliko strastnejše od moških, so vpile: Kmalu bomo mi tu notri stanovali, iz vas pa bomo naredili golaž.

In takih prizorov, polnih najnesramnejše surovosti in podivjanosti je bilo vse polno. In taki ljudje naj pridejo na krmilo vlade v današnjih časih, ko je treba na vse strani s polno paro delati in s pomočjo vseh delati. Vsem potepuhom, tatovom, pohajčalem bi bila taka vlada seveda dobrodošla!

Da pa so komunisti resno mislili, da bodo zavladahi na Slovenskem in potem tudi v celi Jugoslaviji, kaže to, da so imeli že sestavljeno vlado. Golouh — predsednik, dr. Lemež, ljudski komisar (po rusko!) za notranje zadeve, Žorga za prehrano itd.

Da so jugoslovanski komunisti v zvezi z Italijani in Mažari, ki so napeto čakali, kako se bo izvršila komunistična revolucija, se razvidi iz tega, kar je govoril srbski komunist dr. Topalović v Subotici ob pričetku železničarskega štrajka na zborovanju. Rekel je med drugimi:

»Mi se moramo potruditi, da za daljši čas ne pride do ureditve in rednega stanja v državi. (Torej čim večja draginja, pomanjkanje, čim več krivic, tem boljše.) Mi moramo vzdržati naše gibanje v stalnem delovanju, da se vzdrži politična napetost. Na ta način bi vezali naše čete na notranjost države ter oslabili na demarkacijski črti. Mi se moramo potruditi, da privedemo državo v nemožnost, da bi zadovoljila

delavske zahteve, ker bomo samo tako dobili možnost, da vzdržimo in pomnožimo nezadovoljnost delavskih množic, ki nam jih hoče — ako bi se naše čete spopadle z mažarsko vojsko. Naša dolžnost je jasna. Brez ozira na vse, ne smemo, ako hočemo prevzeti politično moč v svoje roke, ostati mirni, temveč podvzeti vse korake, da zagotovimo zmago revolucionarne vojske. Zavedamo se, kaj bi nastalo. Naša zemlja bi bila zasedena od italijanske vojske, ki bi prišla vzpostaviti železniški promet, ker bi ententa smatrala zasedenje za nujno potrebno. Jugoslavija bi tedaj bila razgrabljena, to je gotovo. Toda, tovariši, tudi ruski socialisti so za ljubav mednarodnega socializma riskirali svojo državo in to moremo storiti tudi mi. Gotovo je, da se naš narod ne bo dobro sprazumel s tem, ako bi došle mažarske čete. Toda to zahtevajo koristi mednarodnega socializma. V državljanski vojski, ki bi tako nastala, pa bo naša bodočnost zmagala. Narod bi bil poklan, toda zmagal bi komunizem.«

Torej na ljubo komunistom, ki bi radi prišli na vrh, da bi napolnili svoje žepke s tujim imetjem in da bi podržali naše polje, naše travnike in uslužjini našega kmeta, naj traja še naprej draginja, pomanjkanje in nered, in končno naj se damo tudi poklati v večjo čast in slavo komunističnih agitatorjev?!

Kmetje, kaj pravite na to?

Nova vojska.

Dolgo časa so se navzkriž gledali: Poljaki in ruski boljševiki (komunisti). Vedeli so, da mora priti do medsebojnega spora. Vzrok tiči na poljski strani v tem, da ima ruska boljševiška vlada še mnogo Poljakov pod svojo komando, katere bi Poljska rada odrešila. Obenem pa se Poljaki boje, da ne bi Rusi zanesli boljševizma (komunizma) tudi v poljsko državo, kar bi se reklo toliko kot vzeti ji samostojnost in jo izročiti v popoln gospodarski prevrat, ki bi pa bli za Poljsko ob sedanjih razmerah lahko pogubonosen, kot je bil za Rusijo, ki se le počasi koplje iz jarka. Francozi z vsem arcent podpirajo Poljake, ker hočejo iz nje kakor iz Madžarske postaviti trden jez proti boljševizmu, ki ogroža Nemčijo in posredno tudi Francijo.

Ta vojska se je že dolgo pripravljala. Ruski komunisti so se pridno oboroževali, nič manj Poljaki. Toda nihče ni imel korajže začeti. Sedaj so začeli Poljaki in sicer s precejšnjim uspehom. Zavzele so že več mest, osvojili veliko ujetnikov in topov in boljševiki se umikajo. Ruski vojni minister Trocki je izjavil, da bo šlo sedaj za življenje in smrt: ali Ruska ali Poljska.

Pravila pri zatiranju trtne plesnobe.

1. Za zatiranje trtne plesnobe imamo troje sredstev in sicer: žveplo, salojdin in kalijev hipermanganat.

2. Žveplo, ako je čisto in jako fino zmlato, učinkuje najbolje, ampak samo v

gorkem in solčnem vremenu. Salojidin učinkuje tudi v hladnem in oblačnem vremenu in omogočuja sočasno zatiranje plesnobe.

Kaljev hipermanganat učinkuje le hipno, zato se rabi le kot zdravilno sredstvo, pri že nastali bolezni.

3. Trto žveplamo redno trikrat, pozneje po potrebi. Prvič žveplamo pred ali med cvetjem, drugič koj po cvetju, tretjič 3 tedne kasneje. Ako se vkljub temu plesnoba še prikaže, ponovimo žveplanje koj ko jo zapazimo. Žveplati moramo vselej v vročem solčnem, brezvetrnem vremenu. Najbolje je, da žveplamo še-le za škropiljenjem in ne pred njim. Žveplo v galico mešati ni priporočljivo. Z žveplom smemo trto, in sicer zlasti grozdje le na fino poprašiti.

Kot prah, drži žveplo na trti, zlasti na njenih mastnih, grozdnih igodah bolje kot sredstva, ki jih vporablamo raztopljeni (salojidin, hipermanganat) kot tekočine, zato učinkuje v gorkih letih žveplo najbolj sigurno.

4. Salojidin mešamo v galico, s katero potem teta, zlasti grozdje, dobro poskropimo, tako da od njeha kar kaplja. Salojidin smemo pridejati galici še-le za apnom, ko pokaže preskusni fenoltaleinov papir s tem, da močno pordeči, da galica ni več kislá. Na 100 litrov galicno apnene škropilne zmesi vzamemo pri prvem škropiljenju po pol kg, pri drugem in tretjem pa po en kg salojidina. Salojidin strememo v kak košek, ki ga toliko časa pomakamo v škropivo, da se salojidin raztopi. Nato vso raztopino dobro premešamo in gremo škropiti.

Če škropimo, mesto z galico, z bakreno pasto »Bosna«, potem jej moramo poprej pridejati na 100 litrov po pol kg apna. Šele potem raztopimo v njej salojidin in gremo škropiti.

5. S kalijevim hipermanganatom škropimo šele tedaj, ko zapazimo, da se tupatam prikaže na grozdju plesnoba, torej šele po cvetju, meseca julija ali avgusta.

V 5 litrih vode raztopimo 2 do 3 ceke hipermanganata, v drugih 5 litrih pa 20 do 30 dek ugašenega apna.

Obe raztopini zlijemo nato skupaj in vse dobro premešamo.

Z zmesjo poskropimo grozdje tako močno, kakor da bi ga hoteli oprati. Ker učinkuje hipermanganat le kratak čas, ne pripravljajmo te škropilne zmesi preveč na enkrat temveč le toliko, kar sproti lahko porabimo. Po pretoku enega tedna škropiljenje ponovimo.

6. Skrbimo za to, da je trta vselej dobro povezana, omandana (podžrana), prikrasana in da je zemlja brez plevela in okopana. Plevel, goščava in vlaga pospešuje trtne bolezni. Ravnotako delo v mokrem. Dokler je trta in zemlja mokra, vsako delo trtju škoduje.

7. Poleg poletnega zatiranja trtne plesnobe se poprimimo tudi zatiranja plesnobe s pomočjo žveplovoapnene brozge v spomladnem času. Po režnji, predno trta odžene, pomazimo vso trto z zmesjo enega dela žveplovoapnene brozge z dvema deloma vode s pomočjo čopiča. Žveplovo apneno brozgo si pripravimo lahko sami, ako čno

uro kuhamo v 10 l vode 2 kg zmlatega žvepla in 1 kg živega, poprej vgašenega apna, pri tem pa vedno dolivamo vanjo gorke vode. Skuhano brozgo zmešamo z dvema deloma vode in gremo mazati. Spravljati se mora brozga v zaprti steklenici.

B. Skalicky, višji vinarski nadzornik.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

j Za koncentracijsko vlado bo posredoval naš zastopnik na mirovni konferenci dr. Vesnić, ki pripada k radikalni stranki. Upa, da bo imel vspeh.

j Veliko razburjenje je zavladalo med komunisti, ko so žandarji na Zaloški cesti v obrambo svojega življenja streljali na množico in jih 14 usmrtili. Obžalujemo te žrtve, katere so poglani komunistični agitatorji v smrt, a razburjenje nad vlado je nepotrebno. Orožniki so streljali brez povelja — niti njihov komandant jim ni dal povelja — streljati so začeli na svoje roko, ko so že komunisti streljali proti njim in dva ranili, ko so jih hoteli podreti na tla in jim iztrgati orožje, ter je bilo njihovo življenje v nevarnosti. V Avstriji je bilo drugače, ko so začeli komunisti svojo vstajo. Socialnodemokratska vlada je poslala svoje vojaštvo na komuniste in to je streljalo, da je padlo več žrtev kot pri nas. Takrat se naši socialisti niso razburjali, ker so pač zaukazali socialisti streljati, pri nas pa so branili žandarji svoje življenje, in vendar velikansko razburjenje proti »klerikalni vladi. Ravnotako bi bilo socialistom in komunistom vrlo ustreženo, če bi se posrečilo komunistom kot so nameravali, pomoriti vse svoje ljubljanske protivnike, če bi klerikalna »kri špricala dva metra visoko«, kot so preje govorili.

j Železničarska stavka je popolnoma končana. Železničarji so predložili železniškemu ministru svoje pogoje. Dr. Korošec jim je odgovoril, da preje ne razpravlja o pogojih, dokler se železničarji ne vrnejo na delo. Potem pa bo vzel vse zahteve v pretres in se bo potrudil, da vsem upravičenim zahtevam ustreže. Nato so železničarji proglasili dne 29. aprila konec stavke.

j Postopanje proti povzročiteljem stavke. Prometno ministrstvo je izdalo naredbo vsem železniškim ravnateljstvom, da strogo postopajo po obstoječih zakonih proti osebam, ki so pripadale stavkovnim odborom ali pa drugače prednjačile pri izvajanju stavke, ali podpihovale osebo na odpor, ali pa preprečevale, da delavoljni začnejo delati, zlasti pa proti osebam, ki so sabotirale in zakrivilo dejanja, ki se kaznujejo po kazenskem zakonu. Vse te osebe se bodo izročile pristojnim sodiščem, da uvedejo preiskavo. Hkrati so merodajna mesta ukrenila vse potrebno, da se v bodoče preprečijo agitacije in brezvestna zavajanja h krivim dejanjem. Prometno ministrstvo bo za njihovo patriotsko delovanje nagradilo vse one železničarske uslužbence, ki so požrtvovalno in brez strahu pred terorjem stavkajočih delali in v najtežjem času vršili svojo dolžnost in

s tem dosegli, da se je promet vzpostavil vsaj v najpotrebnejši meri.

j Pred ljudskim glasovanjem na Koroškem. Za Koroško je že imenovala mirovna konferenca komisijo, ki naj vodi glasovanje na Koroškem.

j Preki sod je proglašen za zločina proti državi in zoper veleizdajo. Ko bi bil še preki sod zoper verižnike, bi se v Jugoslaviji takoj obrnilo na botlje.

j Razveljavljena odborniška mesta. Vsa komunistična odborniška mesta v zagrebškem občinskem svetu je vlada razveljavila, ker so vsi ti odborniki prisegli s pridržkom, kar je protizakonito.

j Po starih predvojni cenah. »Jugoslav. Lloyd« poroča, da so se obrtniki v Illebinah (Podravina) dogovorili s kmeti, da jim bodo dajali vse izdelke: opanke, kožuhe, klobuke itd. po starih predvojni cenah pod pogojem, da jim bodo tudi kmetje prodajali živila po istih predvojni cenah. Zanimivo bi bilo videti, kakšen bi uspeh te pogodbe.

j Avstrijski kancelar dr. Renner pride menda ta mesec enkrat tudi v Jugoslavijo, da se pobotata za vsakdanji kruh in za še kaj drugega.

REKA.

Naši zastopniki na mirovni konferenci: dr. Trumbić, dr. Žolger in dr. Vesnić so došli v Belgrad, da dobijo končnoveljavna navodila za rešitev jadranskega spora. Dogovorili so se sedaj z Italijani, da se bodo naravnost pogajali in sicer v mestu, ki ga bodo šele določili. Obenem so primorski Slovenci vložili na mirovno konferenco spomenico, v kateri se zavzemajo za samostojno vmesno reško državo, ki bi obsegala vse zasedeno slovensko ozemlje v italijanskimi manjšinami vred. To spomenico so poslali tudi italijanskemu ministrskemu predsedniku.

ITALIJA.

Državni izdatki v finančnem letu 1918/19 so znašali 1304 milijone lir, tri-najstkrat večji kot pred vojsko. Izvanredni izdatki pa še zraven 1136 milijonov in to skoro vse za vojsko. Primanjkljaj se ceni na 1112 milijonov lir. Državni dolgovi pred vojsko so znašali 593 milijonov lir, sedaj pa 3348 milijonov. Papirnatega denarja imajo za 43 milijard. — Notranji položaj je vedno nevarnejši. Stavka za stavko se vrsti, pobje sledi pobje, krvavi izgredi komaj delajo prostor drug drugemu. Zato je g. ministrski predsednik Nitti tudi proti Jugoslovanom bolj prijazen in pravijo, da v jadranskem vprašanju nekoliko odnehuje.

ČEHOSLOVAŠKA.

Volitve v državni zbor so se izvršile. Zlasti se je opazilo, da je napredovala ljudska stranka, ki je sedaj druga najmočnejša češka stranka, in pa da je nazadovala dosedaj vsemogočna agrarna (kmetijska stranka), katero pri nas posebno samostojni v deveta nebesa poyzdigujejo. Doslej je bilo v narodno skupščino končnoveljavno izvoljenih 74 socialnih demokratov, 33 poslancev ljudske stranke, 28 agrarcev, 24 narodnih socialistov, 19 narodnih demokratov, 7 pristašev obrtniške stranke, 3 poslanci Modračkove stranke, 12 prista-

Šev slovaške vladne stranke. Nemcev skupno 72, Madžarov 10; nezasedenih je 19 mandatov, od teh odpade na karpatske Ruse 9, na Tešin 9 in na Hulcin 1 mandat.

MADŽARSKA.

Na Madžarskem imajo sedaj največje skrbi, kako bi zopet spravili vso bivšo Ogrsko pod svetoštetfiansko krono. Najprvo so se lotili na Erdeljskem, kar spada sedaj pod Rumunijo. Prebivalstvo so naščevali na revolucijo. Erdeljska se je res uprla, postavila svojo vlado in vladala. Pa je prišel rumunski general Avarescu s svojo armado, razgnal vlado in tako je bilo storije konec. Dalje so Madžari poskušali v Jugoslaviji s pomočjo jugoslovanskih komunistov. V Subotici se je začel madžarski upor proti Jugoslaviji, uporniki so postrelili par policajev, madžarska vojska je čakala ob meji, pa jugoslovanska vlada je naredila tej storiji še preje konec kot general Avarescu na Erdeljskem. Upornike je pozaprla. Madžarska vlada pa še vedno goji nade in sanja o svetoštetfianski kroni. Poleg tega upa na pomoč Italijanov, pa tudi angleških in francoskih kapitalistov, ker se le tem zdi, da bodo Madžari postavili najkrepkejši jez proti komunizmu, ki se hoče iz Rusije valiti tudi na Francosko in Angleško.

AVSTRIJA.

Organizacije dunajskih obrtnikov so priredile pred rotovžem velikansko protestno zborovanje proti davčni politiki socialnih demokratov. Zborovanja se je udeležilo nad 100.000 oseb, naenkrat je govorilo po sedem govornikov. Glavni govor je imel na shodu načelnik krščansko socialne stranke, poslanec Kunschak. Sprejete so bile resolucije, ki se obračajo proti sedanji nepravilni obliki zakona o oddaji premoženja in proti državnim gospodarskim centralam.

NEMČIJA.

Da imajo pri komunistih večkrat glavno besedo najbolj propadli ljudje, to skušajo tudi na Nemškem. Tako je vodil komuniste v upornem ruhrskem ozemlju neki Helc, ki pa je moral potem pred vladnimi četami bežati. Ko so ga prijeli, so našli pri njem ukradeno listino glasečo se na 245.000 mark, v obleki pa je imel vsitih mnogo briljantov v ogromni vrednosti. Tako komunisti odpravljajo zasebno last — za druge. — Nemčija je morala oddati zaveznikom 5000 lokomotiv. Od teh je dobila Francoska 2683.

Denarna odškodnina, ki jo bo morala Nemčija plačati zaveznikom, znaša 90 milijard zlatih mark in sicer bo plačevala vsako leto 3 milijarde.

FRANCIJA.

Splošna delavska zveza je priobčila proglas, po katerem je sklenil njen odbor, pritegniti tudi železničarje k stavki delavcev, mornarjev, pristaniških delavcev in rudarjev. Odbor je pozval delavstvo, naj na dan 3. maja prične stavkati.

Tedenske novice.

Domače novice.

d **Moderna vzgoja.** »Ljudski glas«, »Kmetijski list« in »Domovina« se na vse pretege trudijo, da vzamejo duhovnikom ves ugled in spoštovanje. Tako seveda zvesti bralci teh listov posebno mlajši, tudi v cerkvi ne marajo več poslušati božje besede zato, ker jo oznanja tako osovraženi duhovnik in se rajši potikajo zunaj cerkve. Kaj nastane iz take mladine, ki se ji jemlje spoštovanje do vsega, kaže sledeči slučaj: Pred deželno sodnijo se zagovarjata Franc Cimerman in Ivan Jurca iz Device Marije v Polju, katerima očita obtožba, da sta Franc Cimerman in Ivan Jurca pri Hrušici od Korbarja naprej ob glavni cesti snela s križa Boga in sta vrgla Križanega proč in rekla: »Na, tu ga imaš!« Jurca je pa z nogo sunil Zveličarja na tleh. Cimerman in Jurca se zagovarjata, da sta bila pijana. Cimerman je ob tisti priliki prekucnil tudi voz neki kmetici, ob kateri priliki je bil poškodovan neki kmetijski fant. Dvorni svetnik prvi državni pravdnik Bežek predlaga, naj se Cimerman kaznuje zaradi motenja ver in naj se kruto kaznuje. Sodba se glasi: Franc Cimerman je kriv, da je Boga snel s križa in vrgel na tla in se obsodi v dva meseca zapora; Jurca se je pa oprostil od obtožbe.

d **Napad na Orle.** Iz Prečne poročajo: Dne 20. aprila je izvršil pri nas pregledovanje orlovskega odseka brat učitelj Hafner iz Ljubljane. Zvečer so odšli Orli mirno na svoj dom, nič hudega sluteč. Med potjo so jih pa nasprotniki nenadoma iz zasede napadli s koli in kamenjem. Ko bi ne bili Orli pametni in se hitro umaknili, bi gotovo prišlo do najhujšega. Človek pred takimi divjimi pobalini ni več varen življenja. Ako se v priložnosti kaj takega ali podobnega zopet pripeti, naj posledice pripišejo sebi.

d **Napad na pošto.** V petek, dne 23. aprila, ko se je vračala pošta Izlake iz Zagorja, so jo napadli štirje komunisti sredi dneva na cesti. Eden teh je ustavil konja ter preprečil, da ni mogel naprej, drugi trije pa so obkolili voz ter se polastili pošte. K sreči je bila na vozu tudi voditeljica poštnega urada Izlake. Videvši nevarnost, je prikripla v istem hipu torbo, v kateri se je nahajala vrednostna in navadna pošta. Komunisti so sicer že imeli tudi vrednostno pošto in navadna pisma za nabiralnico Loke v svoji posesti, a na energično zahtevo voditeljice, češ, da je to nje privatna last, so ji jo dali nazaj. Oplenjene časopise in nekaj psem je pošta dobila čez tri dni nazaj. Napadalce pa so spravili na varno.

d **Prvi maj** je potekel mirno, brez vsakih dogodkov. Po nekaterih obratih je delavstvo delalo, ponekod pa je praznovalo.

d **Pozor na stare bankovce.** Avstrijski bankovci po 50 in 20 K se sprejemajo samo še do 15. t. m. Po tem dnevu so neveljavni. Zato pozor!

d **Invalidi na plani.** Dopisujte, ker misli vlada, da v razkošju živimo. Se dobro pozna, da so tisti, ki bi pisali, vtaknjeni v dobre službe. Zatorej na delo! »Domoljub«

bodi naše glasilo. Vsem prijateljski pozdrav Anton Malnarič.

d **Gene papirju** se od Novega leta sem poskočile že za 120 %. Pri »Domoljubu« tako danes samo papir več stane, kot znaša naročnina.

d **Strogo po predpisu.** V Ljubljani se osem gostiln ni držalo odloka o prepovedi alkohola. Ker so bile naznanjene, jih je oblast zaprla.

d **Zaplenjeni spisi.** Komunistična stranaka je izdala za 1. maj v 10.000 izvodih spis, kjer se je pisalo o revoluciji in o drugih dobrotah komunističnega nasilja. Oblast je pa celo zalogo zaplenila.

d **V Erko je padla** in utonila poštna uradnica v Grabštajnu na Koroškem, doma iz D. M. v Polju. Bila je zelo pridna uradnica.

d **Samomor.** V Špornovi gostilni v Lešah se je v sredo, 28. aprila, pod noč ustrelil Ovsenjakov Janez iz Podgore. Kakršno življenje, taka smrt!

d **Vlom v žitnico.** V noči od 26. na 27. m. m. so vlomili neznan zločinci v žitnico Martina Uhana v Rodnu pri Trebnjem in odnesli 10 mernikov koruze, 7 mernikov ječmenove zmesi, 13 kg slanine, 8 kg prekajenega mesa, moške spodnje hlače, zlato 20 cm dolgo žensko verižico in 2 zlata prstana z modrim kamonom. Uhan je oškodovan za 4830 kron.

d **Voz ukraden** je bil posestnici Marjeti Pirnatovi v Dravljah. Voz, kateri je vreden 8000 kron, je črno pleskan, peresa in kolesa na platiščih imajo blede-zelena črta; kolesa so pritrjena na osi z medenimi kopicami.

d **Prošnja.** V soboto dne 1. t. m. okrog 9. dop. se je izgubil na cesti iz Ljubljane proti Št. Vidu zavitek, v katerem so bili štirje važni deli od oljnatih osi (pri kolesu od kočije, 2 »puši« in 2 kapiči iz medenine). Kdor bi bil ta zavitek našel, se prosi, da to naznani Štefanu Erman. Št. Vid 4.

d **Pogreša se Ivan Kmetič** od bivšega Lir Nr. 27, 5. Feldkomp., 4. voj, vojna pošta 53. Zgubil se je 10. oktobra 1916. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti na naslov: J. Kmetič, mežnar, Zg. Brnik, p. Cerklje, Gorenjsko.

d **Pogreša se od 18. junija 1918 iz laške fronte ob Plavi četovodja 122. pp. Ivan Poljanec,** rojen leta 1892. Pojasnila se prosijo poslati na Marijo Poljanec, Blato, p. Grosuplje.

Gospodarska obvestila.

d **Pomanjkanje sladkorja.** Odsek za prehrano objavlja, da se je pošiljatev domačega sladkorja iz Velikega Bečkereka radi železničarske stavke zakasnila in da jo morejo v najboljšem slučaju, če se promet in varnost na železnicah takoj vzpostavita, pričakovati šele začetkom prihodnjega meseca (maja). Pri tej priliki odsek za prehrano ponovno opozarja, da je ta sladkor zadnji, ki ga prejmemo do nove letine iz domačih tovarn. Znaprej bodo izključeno navezani le na sladkor, ki ga uvaža prosta trgovina iz inozemstva. Pričakuje se sicer večja pošiljatev ameriškega sladkorja preko Trsta, ki sta ga kupili tvrdki A. Krisper Coloniale v Ljubljani in Zveza slovenskih trgovcev v Celju. Ta pošiljatev se je pa radi prometnih težkoč na morju in drugih ovir zakasnila tako, da se ne ve, kdaj bo na razpolago. Vzpričo tega položaja je nujno potrebno, da se

trgovci, zadruga in kosumne organizacije same lotijo nakupa v inozemstvu.

g Letina sliv v Bosni obeta biti srednja, če ne pride zraven še kakšna nesreča. Koncem leta 1919. so bile suhe slive po 18 K, sedaj je padla cena na 15 K 1 kg. Vendar pa se bo ta cena brez dvoma povzela, ker že sedaj v cvetju kupujejo sveže slive po 3 do 4 K 1 kg. Torej bi kupce stal 1 kg suhih sliv 12 do 16 K 1 kg, pri tem pa nismo všteli stroškov sušenja in čistega dobička.

g Naš premog. Po poročilu iz ministrstva za šume in rudé se pri nas izkoplje mnogo več premoga kot si mislimo. Samo v Bosni je izkopanega čez 3000 vagonov premoga, pa ga ne morejo poslati naprej, ker manjka vagonov.

g Naša roba v Solunu. V Solunu že dolgo čaka za Jugoslavijo do 5000 vagonov raznega blaga, posebno materiala za naše železnice. A ni prevoznih sredstev, da bi se prepeljalo to blago v državo. Sedaj se je vlada pogodila z grško železnico, da ji pomaga prepeljati to blago v našo državo.

g Skušnje iz podkovstva. Po naredbi deželne vlade za Slovenijo, poverjenišva za kmetijstvo z dne 29. marca 1920 št. 461, se odpravljajo dosedanje skušnje iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali polletnega podkovskega tečaja ter se predpisuje obvezen obisk teh tečajev. Da se omoči starejšim nad 24 let starim kovačem, doseči pravico do samostojnega izvrševanja podkovske obrti se dovoljuje za prehodno dobo, toda samo v tekočem letu 1920, še trikratni rok za skušnje iz podkovstva za one kovaške pomočnike ali kovaške mojstre, ki so starejši kakor 24 let, četudi se niso udeleževali podkovskega tečaja. Vendar pa je k preizkušnji pripustiti kovače, ki so starejši kakor 26 let le tedaj, če so si najmanj 14 dni s praktičnim vezbanjem na kaki podkovski šoli izpopolnili znanje in tamkaj dobili tudi teoretičen pouk o podkovstvu, za kovače med 24 in 26 letom pa se določa 30 dnevno vezbanje na podkovski šoli. Te skušnje se bodo vršile na državni podkovski šoli v Ljubljani koncem junija, septembra in decembra. Vsi oni nad 24 let stari kovači, ki žele napraviti skušnjo na državni podkovski šoli v Ljubljani se pozivljajo, da vpošljejo najkasneje do 20. maja t. l. vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani svoje prijave, ki naj jim prilože rojstni in krstni list ter učno spričevalo, da se jim določi dan vstopa v praktično vezbanje.

g Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima na razpolago večjo množino navadnega in ojačenega razstrelilnega smodnika. Po železnici se bo odpošljalo najmanj po 100 kg vsake vrste. Manjše množine se bodo oddajale v uradu, Dunajska cesta 22. Reflektanti naj priglasiyo svoje potrebnosti najkasneje do 5. maja 1920.

— Javna dražba lesa v Žirovniški planini pod Stolom. Dne 9. maja t. l. se vrši v Mostah pri Žirovnici (Gorenjsko) v prostorih gostilne Matič ob 3. uri popoldne javna dražba kakih 1000 m³ jelovega in smrekovega lesa iz srenjskega gozda pod Stolom. Les se lahko ogleda

vsak dan od 3. do 8. maja t. l. na licu mesta. Vsa pojasnila daje načelnik Ivan Matič v Mostah. — Gospodarski odsek vasi Moste in Žirovnica.

g Valute. Dolarji 13.800—14.100, avstrijske krone 67—68, levi žigosani 210, carski rublji 200—208, češkoslovaške krome 245—250, francoski franki 1000, napoleonori 560—568, nemške marke 277—280, leji 265—267, italijanske lire 700, turške lire v zlatu en komad 610.

g Revmatizem pri naših domačih živalih. Govedo, posebno krave, obole večkrat na boleznii, ki je podobna revmatizmu, na katerem trpe dostikrat ljudje leta in leta. Ime revmatizem je grški in pomenja, da se nekaj pretaka po telesu; ljudje so si namreč mislili, da se neka božna tekočina pretaka v telesu semintja in povzroča tiste bolečine, ki trpinčijo ljudi, ki so oboleli na tej bolezni. Kakor že rečeno, obole za revmatizmom med domačimi živalmi največkrat krave in sicer take, ki so malo utrjene, pa dajejo veliko mleka; zbole pa le take krave, ki so skoro vedno v hlevu, tistih pa, ki so mnogo na paši, se le redkokdaj, ali pa nikoli ne loti ta bolezen. Posebno rade obole krave, ki dobivajo voden in prazno krmo in so vedno v toplem hlevu; ako pride naenkrat mrzel in vlažen zrak v hlev, ali pa hud prepah, se prehlade živali prav lahko in dobe revmatizem. Večkrat pa obole živali na revmatizmu tudi po porodu ali pa, če so zvrgele in če ni šlo pravočasno trebilo ali posteljica od krave. Treba je torej paziti, da se živali po telitvi prav očistijo. Znano je, da tudi ljudje v sličnih slučajih na revmatizmu obole in hirajo leta in leta. Kadar žival na tej bolezni oboli, nastopi vnetje v raznih telesnih členih, n. pr. v kolenih, v skočnem členu, v biclju; ti členi postanejo zelo občutljivi in živina ima velike bolečine, ako se dotaknemo teh delov, zato jih tudi hitro umakne, ako se jih hočemo dotakniti. Dotično nogo, na kateri je vnetje, drži žival najraje upognjeno, ako je pa vnetje na več nogah, žival vedno na tleh leži. Oboleni del ali člen je napet, vroč in otečen; te otekline zginejo sicer v 1 ali 2 tednih; vendar se pa pokažejo kmalu zopet ali pa nastopijo na kakem drugem členu, tako da se sčasoma ves člen pokvari. Samo ob sebi je umevno, da živali pri taki bolezni le malo jedo in slabo ali celo nič ne prežvekujejo. Dajejo tudi le malo ali pa nič mleka in še to mleko ima kiselkast okus in se zgrize prav hitro. Velika nevarnost proti živali vsled vednega ležanja; koža lahko odmrije in žival pogine vsled splošnega zastrupljenja krvi. Pa tudi sicer je ta bolezen nevarna in sicer vsled tega, ker se rada ponovi in zopet prikaže, ko je žival na videz že okrevala. Živali zelo hušajo in hirajo, ne dajejo mleka in opešajo naposled popolnoma; rada pa se pridružijo še kaka druga bolezen in potem še celo ni upati na rešitev živinčeta. V splošnem rečemo lahko, da je to zelo opasna bolezen in da se reši le prav malo živali, ki za njo oboliyo. Živinozdravniki jo zdravijo z salicilno kislino in sličnimi zdravili, ki so tudi pri človeškem revmatizmu v rabi. Obolele člene se mora tudi mazati z ostrimi mazili, z jodovim, kafrovim in podobnimi. Predvsem je pa potrebno, da imajo bolne živali mir,

mehko, dobro nastlano ležišče in pa topel hlev. Pri vsem tem bi pa ne bilo pametno, ako bi začeli s kakim dolgotrajnim zdravljenjem; boljše je oddati žival mesarju, dokler ni še preveč shujšala. Pri zaklani živali vidimo okoli obolelega členu mnogo rumene žolice in v členu samem je mnogo rumenkasto-rdeče ali pa motne tekočine. Revmatizmu podobno bolezen opažamo semintja tudi pri perutnini, mlade, 5 do 8 tednov stare goske in race napade nalezljivo vnetje členov in ena za drugo oboli prav nevarno. Ako oboli mlada perutnina za to boleznijo, ne zmeni se za nobeno hrano več in šepa na eni ali pa tudi na obeh nogah; členi na nogah so vroči, otekli in zelo boleči, peroti se večkrat ne drže telesa in vise proč, kakor ohromljene. Navadno pristopi zraven še huda driska in vnetje, kar vse mlado žival tako zdelo, da že v treh ali štirih dneh pogine. Včasih pa vendarle ozdravi po dolgem času, toda od nje ne moremo več pričakovati kake koristi ali dobička. Take goske ali racke ostanejo vedno krmežljave in se nikdar ne spitaajo ali odebele.

g Tobak na Francoskem. V Franciji se zelo trudijo, da bi pomnožili svoj pridelek tobaka in tako uvoz polagoma omejili na najmanjšo mero. Sedaj se je priglasiilo 2100 novih pridelovateljev tobaka in površina tobačnega polja se je zvečala za 1100 hektarjev.

g Cene na Francoskem. Pšenica po 730 K 100 kg, oves po 890 K, kuruza po 880 kron, ječmen po 780 K, zaklana govedina po 62 do 75 K, teletina po 80 do 120 K, svinjetina po 98 do 100 K, goveje kože po 65 do 70 K, drva po 240 K 1 m³, pšenična moka po 5 K, belo vino po 1500 K 1 hl.

Dopisi.

IZ VINISKE OBCINE.

Naši samostojneži so pred kratkem dobili tudi petroleja od liberalne družbe »Ekonom«. Prodajali so ga svojim udom in z njim kupovali nove ude. Na ta način so jih nekaj kupili. A teh niso premočili viniški samostojneži, premočil jih je tako potrebni petrolej; kajti za 1 liter petroleja vendar ne loš svojega boljšega prepračanja prodajal. Če te je morda petrolej premočil in si se vpisal v samostojno stranko, ni še s tem rečeno, da moraš prihodnjic tudi voliti liberalno samostojno stranko. Ti imaš kljub temu svobodno voljo in lahko voliš za Kmetško zvezo, kar je edino prav za vernega kmeta. Samostojna stranka ne stoji na verskem stališču, ker je privesek liberalne stranke. To lahko sam izprevidiš na Vinici.

K zakramentom nekateri voditelji morda ne gredo leta in leta. Ali niso ti možje prej pripadali k liberalni stranki? In ti so glavni agitatorji in duševali voditelji samostojne stranke na Vinici. Kakršni voditelji, taka stranka. Ta stranka ima po Slovenskem dovolj prostora za vse, kmete in nekmete, advokate, učitelje, uradnike itd., samo za duhovnike ne mara. Že iz tega se vidi, da je protiverska. Če bi katoliška Cerkev stala na tako slabih stebrih, kakor so ti gori imenovani, bi bila že davno v franžah. Kmetška zveza pa ni liberalna, to je, ni protiverska, ona stoji na verskem stališču. Zato je za vernega kmeta samo Kmetška zveza, ne pa liberalna Kmetška stranka.

MIRNA PEC.

Kako se vendar trudijo in belijo glave tukajšnji »samostojni«, njihovi prijatelji trgovci in vsa njihova bližnja in daljna »zlahta«, da bi odpravili zadrugo. Govori se celo, da so bili

že v Novem mestu in Ljubljani zaradi nje, pa seveda povsod — brez uspeha. Poslušajte se najrazličnejših sredstev, da bi dosegli svoj namen. Tako n. pr. sleparijo, da bo zadruga propadla, da bodo članom prodana posestva, da bodo samo še 14 dni prodajali itd. Trošijo tudi laži, da sta prodajalki dobili vsaka po dve novi obleki zastonj, dočim v resnici dosedaj še nobena ni dobila niti vina niti plačila. — Kmetje! Ali ste res že zatajili sami sebe — svoj stan? Po vašem govorjenju bi vsak pameten človek tako sklepal. Za vašo stvar gre, pa vi ji obračate hrbet. Kdaj se vam bodo vendar oči odprle? Spreglejte vendar enkrat. Vzemimo samo en zledek, kako delajo z vami: V zadrugi je stal zavojček šibic 6 K, po drugih prodajalnih 9 K. Ko je bil od svojih pristašev na to dejstvo opozorjen eden tukajšnjih trgovcev, se je izrazil, da jih on ravno tam kupuje kot zadruga, in da jih zadruga prodaja v izgubo. Ne v izgubo, pa tudi za dobiček nam ne gre, ampak nama zadruga je, kmeta obvarovati pred odušnimi cenami kapitalistov. — Kmetje! V združništvu je vaša rešitev! Vpišite se vsi v zadrugo! 23 K je malenkost; že pri enem metru blaga jih dobite povrnjene. Stružite se torej trdno v vrste in ne poslušajte hujskačev, ki trobijo o zadrugi lažnive vesti, ker njim je za mastni dobiček, ki ga sedaj dobivajo od vas, za vašo blaginjo jim je pa toliko kot za janski sneg, ki ga sploh ni bilo.

Danska.

Večkrat čitamo o tem, kako visoko stoji kmetijstvo v Danski. Poljedelskih soil je tam največ in zemlja daje tam več kot dvakrat večji dohodek, kot pri nas v Sloveniji. Kakšna pa je Danska?

Pred vojsko je bila Danska majhna država in tudi danes ni bogve, kako velika. Kot znano, so se priklopile k Danski potem ljudskega glasovanja dve pokrajini, ki sta dosedaj, in sicer od l. 1864. pripadale Nemčiji. Ti dve pokrajini sta Šlezvik-Holštajn. Danska meri danes približno toliko, kot je 5 kranjskih dežel in šteje približno 3 milijone prebivalcev. Zemlja sama je valovita ravnina. Visokih hribov ni po večini so majhni holmi, katerih najvišji je tako visok kot ljubljanski grad. Zemlja je zelo rodovitna. Prebivalstvo se peča po veliki večini s kmetijstvom, in sicer je okoli polovica površine polje, ena tretjina travnikov in pašnikov, ostalo pa je gozd in nekoliko nerodovitne zemlje, po večini pesek.

Danska sama ne prideluje dovolj živil za svoje prebivalstvo in je navezana na uvoz, posebno na uvoz žita. Od proizvodov svojega kmetijstva pa izvažajo govejo živino in proizvode od živinoreje, predvsem sir in maslo. Živinoreja je najvažnejša panoga danskega gospodarstva in država ima tudi od tega največ dohodkov.

Kot povsod je tudi v Danski zemlja neenakomerno razdeljena in je tudi tam mnogo zemlje v rokah posameznikov, dočim imajo razni kajzarji in bajtarji premalo zemlje. Razlike tam vsceno niso tako velike, kot so v naši državi, posebno v Bosni in Vojvodini (Bačka, Banat in Baranja), kjer je velika večina zemlje v rokah malo ljudi, ogromna večina posestnikov pa nima več kot po tri orale. V Danski se šteje za kmetsko posestvo tako, ki meri okoli 1 do 30 oralov in ki more prerediti par konj in okoli 10 krav.

Kmetije v Danski sicer niso velike, ali se tembolj boljše izkoriščajo. Kmetijska izobrazba je na visoki stopinji in bi vsak danski kmetovalec mogel veljati pri nas za kmetijskega strokovnjaka. Seveda je tudi na Danskem na kmetih mnogo revnih. Niso vsi posestniki, mnogo je hlapcev, dninarjev in drugih kmetskih delavcev. Za te pa je nekoliko boljše preskrbljeno, kakor pri nas, ker je v Danski uvedeno splošno starostno zavarovanje, tako da je vsakdo kolikor toliko preskrbljen za starost.

Danska je kraljevina in kot država uživa povsod precejšen ugled; tega pa tudi zasluži, ker je visoko izobraženo ljudstvo, nepismenih ljudi je malo in ker so v državi tudi notranje razmere dobro urejene.

Danska nam jasno kaže, kako visoko se mora poljedeljska država povspeti, samo — pameti je potreba. In pri nas?

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakvega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

»Veličanstvo,« je rekel sodnik, »ne prenačajte se! Moj sin je še mlad in neizkušen, zato še ne pozna lažnivosti in sleparije tega sveta. Zato je enkrat podlegel, pa samo enkrat, zato sem mu odpustil in vse pozabil. Zato pa pravica vseeno ostane pravica. Veličanstvo! Romarji, ki jim je bila na čelu ona nesramnica, so hoteli zanesti kugo v Štajer; moj sin to taji, pa je vendar le res. Sicer je pa tudi res, da se še iz drugih nagibov borim za čisti evangelijski, ki je pravi kvas človeštva. Toda kdo me bo poslušal na tem mestu, če o tem govorim.«

Klezel se je sklonil pokonci, kakor bi ga pčila kača:

»Veličanstvo! Kakšna nesramna predrznost!« je sikal.

Cesar je raztegnil roko: »Hočemo slišati. Torej zato ste dali one razvpite postave, da bi dvignili čisti evangelijski?«

»Da, veličanstvo,« je odgovoril sodnik. »Zato sem dal postavo, da bi dvignil evangelijski, ki daje ljudem moč in krepost, ker oproščuje notranjega človeka. Veličanstvo! Pravijo, da imata smeh in jok vsak svoj čas;

Tudi stara vera je imela svoj čas, ki je sedaj minul! Saj jih je še mnogo, ki se imenujejo po njej, toda velikih in plemenitih mož nima med svojimi. Kako naj bi tudi plemenit mož, ki ima kaj duševnega obzorja, veroval vse laži, zvijače in neumnosti, ki jih duhovniki natvezujejo ljudem.«

Kancelar Klezel je stopil k vratom proti čakalnici, jih je previdno odprl in je nekaj tiho zašepetal stražam zunaj. Toda tudi Henrik Hendel je obenem dal znamenje svojim strelcem, in eden izmed njih je vzvel rog, ki mu je visel ob pasu, in ga je dal stotniku; kancelar je to opazil in je od strahu prebledel: Cesarski dvor je poln štajerskih strelcev... cesarska straža spodaj pa šteje samo petdeset mož...

Cesarju ni prišlo niti na misel, v kakšni nevarnosti se nahaja. »Kancelar, kaj počnete tam,« je rekel Klezelu. »Ostanite tu na moji desni... gospod Hendel, tako, kakor ste sedaj govorili, ne govorite nikoli več pred veličanstvom, sicer bi Vas moral kaznovati.«

»Veličanstvo gola resnica je boljša kakor pozlačena laž,« je predržno odgovoril štajerski samodržec. »Kaznoval sem katoličane, ker so zaslužili in bom kaznoval vsakega, ki bi hotel pri nas širiti katoliško vero z bodalom, smodnikom in žveplom — ali pa tudi s kužnim strupom. Nekdaj sem bil mil in mehak tudi napram takim pošastim, toda odslej zanaprej ne bom več, ker to ni zanič.«

Strele besnega srca so mu švigale iz divjih oči, ko je govoril, in na bronasti pesti so se mu napenjale žile, kakor bi ga tresla murlica, da vse uniči in zdrobi, kar še živi in mu je na poti.

Sin je z rogom v roki žalostno poslušal, ko je oče pred cesarjem bruhal ogenj in žveplo zoper katoličane. Pri zadnji divji groznji srditega očeta pa se mu je srce obrnilo, s krvjo oblit je zrl nanj nežni, blede Stefanis obrazek... S tresočo se roko je prijel očeta za roko in je rekel z močnim in prosečim glasom:

»Ne tako, moj oče, proč z barbarstvom, spomnite se besedi, ki ste jih izpregovorili ob izvolitvi, da boste pravični vsem, tudi onim, ki niso naše vere, ker življenje je sveto.«

Oče mu je iztrgal roko, votlo je zapuhal štajerski samodržec: »Tokrat me lopovi še niso pčili v peto. Svet ni igrišče in fantiči mene ne bodo učili.«

Cesar pa je vzkliknil:

»Da, proč z barbarstvom, življenje je sveto, stotnik, dobro ste govorili, prav po našem srcu. Veseli me, da kajete tako umevanje v pravnih zadevah.«

Te cesarjeve besede so mlademu Henriku obetale srečo, toda liki meč so žugale očetu, ki je nepremično in mrko stal poleg sina. Kancelarju Klezelu je že rastlo upanje, da jo bo slednjič vendarle izkupil štajerski samodržec. Toda, o nebesa, kaka križpota hodi cesari! Cesar je nanovo rekel Henriku:

»Stotnik, zakaj ste vzeli rog v roke, kaj naj to pomeni?«

Henrik je odvrnil:

»Hotel sem poklicati gori moje ljudi, da bi branili mojega očeta, če bi kdo nanj položil roko.«

Cesar je namršil obrvi vprašujoč: »Zoper mene?« Vendar se je pri tem smehljaj, vseh mu je bil drzni pogum mladega fanta, ki se je ravnokar prepiral z očetom, pa kljub temu takoj nato zanj tvega svoje življenje.

»Odpustite, veličanstvo, proti vsakomur, ki bi mi tu je skrivil las, saj je moj oče.«

Hendeluu se je zopet razjasnilo temno obličje. Zopet je podal Henriku roko, ki mu jo je ravnokar odmaknil. O plemeniti krif Niti knez, niti duhovnik ti ne more zastrupiti tvoje čiste ljubezni do očeta. Kreпка in toplo je stisnil sinovo roko in mu je bilo slajše pri srcu, kakor takrat, ko se je igral s prsti na roki svoje plavalose, lepe žene...

»Je Vaš ljubi oče?« se je smehljaj cesar, iz oči pa mu je odsevala tiha žalost, — kako lepo stojiš tu, eden lepši kot drugi, oče in sin — mi pa nimamo sina dediča in ga ne bomo nikdar imeli. »Jaz pa sem zato Vaš milostiv cesar; naj bi nikdar ne bila ura, ko bi se za Vas glasilo: Tvoji meč ali za cesarja ali za očeta —«

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju in sicer volne, cečirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klo- ta, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v vo-

škanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Raznatega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski izbiri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustr. cenik zastoji! Na debelo samo v I. nadstr. Veletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 305. Slovenija. razpošiljalna

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imati hkrati baržun mehko kožo? Hočete se milih pog. mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, ko- zo obvarujočo pomado Občudovani bodete! Zavi- dani! 1 lonček 9— K. No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejše lilijnomicno milo 16 K. Hočete imeti lepe, zdrave lasе? Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lasi! Zapreči prhai, pre-

rano osivenje. Zabranj plešo! 1 lonček 9 K. No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v in 3 K.

Pručijo Vas kurja očesa? Fellerjev pravi turistov- ski obliž učinkuje brez boječtn, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! No- benih žuljevi Nobene trde kože! Mala ška- tlička 4 K — v, velika škatlička 6 K — v.

Zelite se kaj? Fellerjeve Elza umijvalne pa- stilje (Kolonjska voda) 1 škatla 7— K. Fellerjev uspalni prašek proti potanju 1 škatlička 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zo- per glavo- in zobobol 1 škatlička 4 K — v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnath ali 2 ve- liki steklenici špecijalni 36 K. Najboljši parfüm z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hoga-puder Dr. Klug- er, bel, roza in rumen. 1 vel. škatlička 12 K. Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Ovoj in poštnina posebej a najce- nejše. — Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elizatra št. 16, Hrvatska.

Primežaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmi- la pa se primeža dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Pa- rizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zado- stuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgo- vinah ne dobi, potega ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštnine prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini. garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje, Ne smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 8 kron. Po pošti 10 kron 50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rolovača.

Semenska

domača detelja, lucerna, grahóra

se dobi v poljubni množini pri Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena 1. 1920

obrestuje hranilne vloge a

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Cisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim za- kladom — po pravih določeh v pospeševanju obtekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8,761.118-37.

Zaloga pohištva in tapet. delavnic

BRATA SEVER

Ljubljana, Gosposvetska cesta (Koliželj)

prilporeča vsakovrstno pohištvo

— — — po zmernih cenah. — — —

Vabimo na ogled!

Vabimo na ogled!

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh so- stavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnej šimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih pred- metov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg, 33.

Zenske lasе

rezane in mešane ku- puje v vsaki množini po najvišji ceni

Marija Podkrajsek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Cementna strešna opaka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ioan Jelačin, Ljubljana

Emonska cesta 2. 4702

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 mi- lijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.